

Asia C-338/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

7.5.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Cour d'appel de Rouen (Rouenin ylioikeus, Ranska)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

25.4.2024

Valittaja:

LF

Vastapuoli valitusvaiheessa:

SANOFI PASTEUR S.A.

1. Oikeusriidan kohde ja tosiseikat:

- 1 LF, joka on syntynyt 7.1.1980, sai 20.3.2003 Sanofi Pasteur -laboratorion valmistaman kurkkumätä-, tetanus- ja poliorokotteen nimeltä Revaxis.
- 2 LF, jolla on ilmoituksensa mukaan ollut erilaisia oireita, infektioita ja kipuja vuodesta 2004 lähtien (ruoansulatus, kurkku, olkapäät, käsivarret, kädet, niskakivut, virtsatietulehdukset, alaselkävivot, hiustenlähtö), on joutunut toistuvasti olemaan poissa töistä 3.12.2005 alkaen.
- 3 Oireita on selvitetty erilaisilla lääketieteellisillä tutkimuksilla, mukaan lukien LF:n vasemmasta hartialihaksesta otetulla biopsialla 31.3.2008, jossa todettiin makrofaginen myosiitti, joka osoittaa, että LF:n kehossa oli edelleenkin alumiinihydroksidia, jota käytetään adjuvanttina tietyissä rokotteissa, ja LF oli sairaalahoidossa 2.–5.4.2013 kyseisen makrofagisen myosiitin vuoksi.
- 4 LF saattoi asian 2.6.2015 commission de conciliation et d'indemnisation des accidents médicaux'n (sairaustapaturmien sovittelu- ja

vahingonkorvauslautakunta, Ranska) käsiteltäväksi, ja kyseinen lautakunta tilasi asiantuntijalausunnon.

- 5 Asiantuntijalausunnossa katsottiin, että LF:n tila oli vakiintunut 20.9.2016 eikä asiassa ollut perusteita katsoa, että LF:n sairaus olisi aiheutunut Revaxis-rokotteella rokottamisesta. Lautakunta hylkäsi LF:n hakemuksen 11.1.2017.
- 6 LF nosti 17. ja 23.6.2020 toimittamallaan asiakirjoilla kanteet muun muassa Sanofi Pasteuria vastaan tribunal judiciaire d'Alençonissa (Alençonin alioikeus, Ranska) ja vaati korvausta rokotuksesta aiheutuneista vahingoista. LF vetosi sekä tuotevastuuseen että tuottamukseen perustuvaan vastuuseen.
- 7 Tribunal judiciaire d'Alençonin valmistelusta vastaava tuomari antoi 10.6.2021 määräyksen, jossa todettiin, että LF:n kanneoikeus Sanofia vastaan oli vanhentunut, ja jolla LF:n vaatimukset hylättiin kokonaisuudessaan.
- 8 LF valitti määräyksestä 30.6.2021. Cour d'appel de Caen (Caenin ylioikeus, Ranska) antoi 31.5.2022 tuomion, jolla se lähinnä pysytti valituksenalaisen määräyksen ja totesi, että LF:n vaatimukset, jotka perustuvat tuotevastuuseen ja tuottamukseen perustuvaan vastuuseen, oli jätettävä tutkimatta.
- 9 Cour de cassation (ylin yleinen tuomioistuin, Ranska) antoi 5.7.2023 tuomion, jolla se lähinnä kumosi cour d'appel de Caenin antaman tuomion oikeudellisesti virheellisenä ja ohjasi asianosaiset jatkamaan asian käsittelyä cour d'appel de Rouenissa (Rouenin ylioikeus, Ranska).
- 10 LF saattoi asian ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsiteltäväksi 18.9.2023.
- 11 Nyt käsiteltävässä asiassa tulee esiin useita tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY tulkintaa koskevia kysymyksiä.
- 12 Ensinnäkin tulee esiin kysymys siitä, onko tuotevastuujärjestelmä luonteeltaan yksinomainen. Toisin sanoen on kysyttävä, voidaanko kyseistä järjestelmää soveltaa toisen vastuujärjestelmän rinnalla, kuten tuottamukseen perustuvaa vastuuta koskevan järjestelmän rinnalla, ja voidaanko kannetta siis ajaa molempien järjestelmien perusteella, kuten LF tekee? Tämän jälkeen tuotevastuujärjestelmän yhteydessä tulee esiin kysymys siitä, loukataanko direktiivin 85/374 11 artiklassa säädetyllä vanhentumisajalla oikeutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vielä tulee esiin kysymys siitä, miten on tulkittava direktiivin 10 artiklassa säädettyä tuotevastuukanteen kolmen vuoden vanhentumisaikaa, ja erityisesti kysymys siitä, mistä päivästä alkaen kyseinen määräaika alkaa kulua erityisesti, kun on kyse LF:n sairauden kaltaisesta monitahoisesta ja etenevästä sairaudesta.

2. Asiaa koskevat oikeussäännöt:

Unionin oikeus

Tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annettu direktiivi 85/374/ETY

- 13 Direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä, että tässä direktiivissä tarkoitettuihin korvausvaatimuksiin sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa. Vanhentumisaika alkaa päivänä, jona kantaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja valmistajasta.

— —”

- 14 Direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on lainsäädännössään säädettävä, että vahinkoa kärsineelle tämän direktiivin mukaan kuuluvat oikeudet vanhentuvat kymmenessä vuodessa päivästä, jona valmistaja laski vahinkoa aiheuttaneen tuotteen liikkeelle, jollei vahinkoa kärsinyt ole tänä aikana nostanut kannetta valmistajaa vastaan.”

- 15 Direktiivin 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla taikka sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka on olemassa tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä.”

Euroopan unionin perusoikeuskirja

- 16 Perusoikeuskirjan 52 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Tässä perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

2. Tässä perusoikeuskirjassa tunnustettuja oikeuksia, joista on määräyksiä perussopimuksissa, sovelletaan niissä määriteltujen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti.

3. Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainituissa

yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.”

- 17 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen

Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu.

— —”

Ranskan oikeus

Code civil (siviilikoodeksi)

- 18 Siviilikoodeksin 1245-16 §:ssä, jolla direktiivin 85/374 10 artikla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, säädetään seuraavaa:

”Tämän luvun säännöksiin perustuviin korvausvaatimuksiin sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa, joka alkaa päivänä, jona kantaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja valmistajasta.”

- 19 Siviilikoodeksin 1245-15 §:ssä, jolla direktiivin 85/374 11 artikla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, säädetään seuraavaa:

”Valmistajan tämän luvun säännöksiin perustuva vastuu päättyy kymmenen vuoden kuluttua päivästä, jona vahinkoa aiheuttanut tuote laskettiin liikkeelle, jollei vahinkoa kärsinyt ole tänä aikana nostanut kannetta valmistajaa vastaan ja jollei valmistaja ole menetellyt tuottamuksellisesti.”

- 20 Siviilikoodeksin 1245-17 §:ssä, jolla direktiivin 85/374 13 artikla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, säädetään seuraavaa:

”Tämän luvun säännöksillä ei rajoiteta oikeuksia, joihin vahinkoa kärsinyt voi vedota sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevan oikeuden nojalla taikka erityisen vastuujärjestelmän nojalla.

Valmistaja on edelleenkin vastuussa tuottamuksensa seurauksista sekä sellaisten henkilöiden tuottamuksen seurauksista, joista se on vastuussa.”

- 21 Siviilikoodeksin 1240 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön teosta aiheutuu jollekulle toiselle vahinkoa, vahingon tuottamuksellisesti aiheuttanut henkilö on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.”

3. Asianosaisten kannat:

Valittaja

Tuotevastuujärjestelmän yksinomaisuus

- 22 LF väittää, että hän voi nostaa vahingonkorvauskanteen Sanofi Pasteuria vastaan sekä siviilikoodeksin 1245 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä säädetyn tuotevastuun että siviilikoodeksin 1240 ja 1241 §:ssä säädetyn tuottamukseen perustuvan vastuun nojalla. Vaikka nimittäin Sanofi Pasteurin alumiinirokotteen vaikutuksista tehtiin lukuisia ilmoituksia, Sanofi Pasteur ei Revaxis-rokotteensa markkinoille saattamisen jälkeen reagoinut niihin mitenkään, tehnyt mitään tutkimuksia tai seurannut rokotteen vaikutuksia mitenkään niin, että LF olisi voinut tehdä tietoon perustuvan päätöksen siitä, oliko rokotteen ottaminen järkevää, sillä kyse ei ollut pakollisesta rokotteesta.
- 23 Sanofi Pasteur on siis menetellyt tuottamuksellisesti, ja tuottamus on eri asia kuin tuotteen puutteellinen turvallisuus.

Kysymys siitä, onko LF:n oikeus nostaa tuotevastuuseen perustuva kanne vanhentunut

- 24 LF väittää, että siviilikoodeksin 1245-15 §:ssä säädetty kymmenen vuoden vanhentumisaika on ristiriidassa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleen kanssa, koska vanhentumisaika estää LF:ää käyttämästä oikeuttaan saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, vaikka hänen sairautensa on monitahoinen ja etenevä.
- 25 Direktiivi 85/374, joka on saatettu osaksi Ranskan lainsäädäntöä siviilikoodeksin 1245 §:llä ja sitä seuraavilla pykälillä, ei sovi terveydenhuollon alalle tai henkilövahinkojen korvaamiseen. Kymmenen vuoden määräaika voi alkaa kulua vasta päivästä, jona LF on objektiivisesti saanut tiedon oikeuksistaan, eli tässä tapauksessa 17.10.2016, joka on päivä, jona asiantuntijalausunto toimitettiin.

LF:n kanneoikeuden vanhentuminen

- 26 LF väittää, että siviilikoodeksin 1245-16 §:ssä säädetty kolmen vuoden vanhentumisaika on alkanut kulua vasta päivästä, jona LF sai tiedon vahingosta, ja koska LF:n vahinko on terveyteen kohdistuva vahinko, joka on seurausta etenevästä sairaudesta, kyseinen päivä on LF:n tilan vakiintumispäivä.

Valitusvaiheen vastapuoli

Tuotevastuujärjestelmän yksinomaisuus

- 27 Sanofi Pasteur väittää, että myosiitti on rokotteen pistoskohdan paikallinen lihaskudoksen tulehdusreaktio eivätkä asiantuntijat ole koskaan osoittaneet yhteyttä LF:n väitettyjen terveysongelmien ja sen välillä, että LF sai Revaxis-rokotteen. LF perustaa päinvastaiset väitteensä asiantuntijoiden vähemmistön mielipiteeseen.
- 28 Sanofi Pasteurin tuottamusta, johon LF vetoaa ja joka muodostuu väitetysti siitä, että Sanofi Pasteur ei ole ollut huolellinen tai seurannut tuotteensa vaikutuksia tuotteen markkinoille saattamisen jälkeen, ei voida erottaa tuotteen väitetyistä puutteellisesta turvallisuudesta, johon LF on vedonnut tuotevastuun, jota asiassa voidaan ainoastaan soveltaa, perusteella, joten LF:n tuottamukseen perustuvaa vastuuta koskeva vaatimus on jätettävä tutkimatta.
- 29 Sanofi Pasteurin esittää, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tilanteessa, jossa kantaja vetoaa tuotteen turvallisuutta koskevan velvollisuuden laiminlyömiseen, voidaan soveltaa ainoastaan tuotevastuujärjestelmää, jonka soveltaminen on lisäksi pakollista.
- 30 Kun otetaan huomioon Cour de cassationin asiaa koskeva oikeuskäytäntö, joka ilmenee erityisesti useista 15.11.2023 annetuista tuomioista, asiassa on esitettävä tätä kysymystä koskeva ennakkoratkaisupyyntö.

Kysymys siitä, onko LF:n oikeus nostaa tuotevastuuseen perustuva kanne vanhentunut

- 31 Sanofi Pasteurin vastuuseen ei voida enää vedota, kun on kulunut yli kymmenen vuotta sen rokotteen markkinoille saattamisesta. Sanofi Pasteur huomauttaa, että LF sai rokotteen 20.3.2003 ja terveysongelmat, joihin hän vetoaa, ilmenivät kanneoikeuteen sovellettavan kymmenen vuoden vanhentumisajan aikana. Tämä säännös perustuu direktiivin 85/374 11 artiklaan, joka on Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen, joka on saatettu osaksi Ranskan oikeusjärjestystä siviilikoodeksin 1245–15 §:llä ja jota sovelletaan rokotteisiin ja terveystuotteisiin.

LF:n kanneoikeuden vanhentuminen

- 32 Sanofi Pasteur väittää, että LF:n oikeus nostaa kanne on vanhentunut siviilikoodeksin 1245-16 §:n nojalla, jonka mukaan kanneoikeus ei vanhene tilan vakiintumisesta vaan siitä päivästä alkaen, jona vahinkoa kärsinyt on saanut tiedon vahingosta. Sanofi Pasteur huomauttaa, että LF:n sairaus ei LF:n terveyttä tutkineiden asiantuntijoiden mukaan ole etenevä vaan kyseiset asiantuntijat ovat todenneet LF:n tilan vakiintuneen 20.9.2016, ja että LF ei kiistä kyseistä sairauden vakiintumispäivää.

4. Cour d'appel de Rouenin arviointi asiasta

Tuotevastuujärjestelmän yksinomaisuus

- 33 Yhteisöjen tuomioistuin on 25.4.2002 antamassaan tuomiossa González Sánchez (C-183/00, EU:C:2002:255) todennut seuraavaa:

”25 Tästä seuraa, että jäsenvaltioilla oleva harkintavalta säännellä tuotevastuuta määräytyy täysin direktiivin itsensä perusteella ja on johdettava sen sanamuodosta, tarkoituksesta ja systematiikasta.

26 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kuten direktiivin ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, direktiivillä käyttöön otetulla yhdenmukaistetulla vahingonkorvausvastuuta koskevalla järjestelmällä, joka koskee valmistajan vastuuta tuotteen puutteellisen turvallisuuden aiheuttamasta vahingosta, pyritään varmistamaan taloudellisten toimijoiden välinen vääristymätön kilpailu, helpottamaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja poistamaan eroja kuluttajansuojassa.

27 Toiseksi on huomattava, että toisin kuin esimerkiksi kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annettuun neuvoston direktiiviin 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29), nyt esillä olevaan direktiiviin ei sisälly yhtään nimenomaista säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltiot voisivat antaa tai pitää voimassa sen soveltamisalaan kuuluvia tiukempia säännöksiä taatakseen kuluttajansuojan korkeamman tason.

28 Kolmanneksi on todettava, että se, että direktiivissä säädetään tietyistä poikkeuksista tai viitataan tietyiltä osin kansalliseen oikeuteen, ei merkitse sitä, ettei direktiivissä säänneltyjen kysymysten yhdenmukaistaminen olisi täydellistä.

29 Vaikka direktiivin 15 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 16 artiklassa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus poiketa direktiivissä vahvistetuista säännöistä, nämä poikkeusmahdollisuudet koskevat vain tyhjentävästi lueteltuja aloja ja ovat tarkkaan määriteltäviä. Lisäksi niihin on sovellettava arviointiperusteita, joilla tähdätään suurempaan yhdenmukaisuuteen, johon viitataan nimenomaisesti direktiivin toiseksi viimeisessä perustelukappaleessa. Direktiivin 85/374/ETY muuttamisesta 10.5.1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/34/EY (EYVL L 141, s. 20), jolla lisättiin direktiivin soveltamisalaan maataloustuotteet ja poistettiin sen 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty mahdollisuus, kuvaa tätä asteittaisen yhdenmukaistamisen järjestelmää.

30 Näissä olosuhteissa direktiivin 13 artiklaa ei voida tulkita siten, että jäsenvaltioille jätettäisiin mahdollisuus pitää voimassa yleinen tuotevastuujärjestelmä, joka poikkeaa direktiivissä säädetyistä järjestelmästä.

31 Direktiivin 13 artiklassa olevaa viittausta vahinkoa kärsineen oikeuteen saada korvausta sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen

ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla on tulkittava siten, että direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä, jossa vahinkoa kärsinyt voi sen 4 artiklan mukaisesti vaatia korvausta, jos hän näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden, ei estä soveltamasta muita sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevia järjestelmiä, joilla on jokin muu perusta, kuten piileviä virheitä koskeva takuu tai tuottamus.

32 *Samalla tavoin kyseisessä 13 artiklassa olevalla viittauksella vahinkoa kärsineen oikeuteen saada korvausta sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka oli voimassa direktiivin tiedoksiantohetkellä, on ymmärrettävä tarkoitettavan, kuten direktiivin 13. perustelukappaleen kolmannesta virkkeestä ilmenee, määrätylle tuotannonalalle rajoittuvaa erityistä järjestelmää (ks. asia C-52/00, komissio v. Ranska, tänään annettu tuomio, 13–23 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, ja asia C-154/00, komissio v. Kreikka, tänään annettu tuomio, 9–19 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).*

33 *Sitä vastoin on katsottava, että valmistajan vastuuta koskeva järjestelmä, jolla on sama perusta kuin direktiivillä käyttöön otetulla järjestelmällä ja joka ei rajoitu määrätylle tuotannonalalle, ei kuulu yhdenkään direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen vastuujärjestelmän piiriin. Tällä säännöksellä ei siis voida tällaisessa tapauksessa perustella direktiiviä tiukempien kansallisten suojasäännösten voimassa pitämistä.*

34 *Esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 13 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltion lainsäädännössä annettua oikeutta saada korvausta turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen aiheuttamasta vahingosta sellaisen yleisen vastuujärjestelmän nojalla, jolla on sama perusta kuin direktiivillä käyttöön otetulla järjestelmällä, voidaan rajoittaa, kun jäsenvaltio saattaa direktiivin osaksi kansallista oikeusjärjestystään.”*

34 *Cour de cassation katsoi 15.11.2023 asti, että vaikka tuotevastuujärjestelmä, joita sovelletaan tuotteisiin, joita ei ole tarkoitettu ammattikäyttöön ja joita ei käytetä ammattikäytössä, ei ole esteenä muiden sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien järjestelmien soveltamiselle, tämä edellyttää, että mainitut järjestelmät perustuvat muuhun kuin riidanalaisen tuotteen puutteelliseen turvallisuuteen, kuten esimerkiksi piileviä virheitä koskevaan takuuseen tai tuottamukseen perustuvaan vastuuseen.*

35 *Cour de cassation antoi 15.11.2023 useita tuomioita (22-21.174, 178, 179, 180), joissa se katsoi, että ”tuotteen puutteellisen turvallisuuden vuoksi vahinkoa kärsinyt voi vedota valmistajan vahingonkorvausvastuuseen jälkimmäisen säännöksen perusteella [siviilikoodeksin 1240 §], jos hän osoittaa, että hänelle on aiheutunut vahinkoa valmistajan tuottamuksellisen menettelyn takia, esimerkiksi, jos valmistaja on pitänyt markkinoilla tuotteen, jonka puutteellisesta turvallisuudesta valmistaja oli tietoinen, tai jos valmistaja on laiminlyönyt huolellisuusvelvollisuutensa tuotteeseen liittyvien riskien osalta.”*

- 36 Näin ollen tulee esiin kysymys siitä, miten direktiivin 85/374 13 artiklassa säädettyä sääntöä on tulkittava. Cour d'appel de Rouenin ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee tätä seikkaa.

Kysymys siitä, onko LF:n oikeus nostaa tuotevastuuseen perustuva kanne vanhentunut

- 37 LF esittää kanneperusteessaan, että siviilikoodeksin 1245-15 §, jolla unionin direktiivi on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Näin ollen kansallista tuomioistuinta pyydetään arvioimaan, soveltuuko unionin direktiivi, jolla on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 288 artiklan nojalla ylikansallista normatiivista merkitystä, yhteen perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa.
- 38 Koska Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa, perusoikeuskirjassa tai Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ei ole lainvalintasääntöjä, joita sovellettaisiin kyseisen kahden eri oikeusjärjestyksen samanaikaisen soveltamisen varalta, asiassa on esitettävä tätä koskeva kysymys unionin tuomioistuimelle. Cour d'appel de Rouenin toinen ennakkoratkaisukysymys koskee tätä seikkaa.

LF:n kanneoikeuden vanhentuminen

- 39 Cour d'appel de Rouen viittaa tältä osin direktiivin 85/374 10 artiklaan ja siviilikoodeksin 1245-16 §:ään, jolla kyseinen 10 artikla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä.
- 40 Cour d'appel de Rouen toteaa, että cour de cassationin asian käsiteltäväksi palauttamista koskevassa tuomiossa cour de cassation on katsonut, että siviilikoodeksin 1245-16 §:n mukaan oikeus nostaa siviilikoodeksin 1245 §:ään ja sitä seuraaviin pykäliin perustuva vahingonkorvauskanne vanhenee kolmen vuoden kuluttua päivästä, jona kantaja sai tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta, tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja tuotteen valmistajasta. Cour de cassation on todennut tässä yhteydessä, että henkilövahingon osalta päivänä, jona kantaja on saanut tiedon vahingosta, on pidettävä tilan vakiintumispäivää, joka on ainoa päivä, jonka perusteella kantaja voi määrittellä vahinkonsa laajuuden. Jos kyse on etenevästä sairaudesta, jonka vakiintumispäivää ei voida vahvistaa, edellä mainitussa säännöksessä säädetty vanhentumisaika ei ala kulua.
- 41 Cour de cassation on katsonut tässä yhteydessä, että cour d'appel de Caen on katsonut virheellisesti, että LF:n tuotevastuuseen perustuvat vaatimukset on jätettävä tutkimatta, koska LF oli vuonna 2013 käynyt useissa tutkimuksissa ja arvioinneissa, jotka koskivat hänen eri sairauksiaan, joista suurin osa oli ilmennyt vuosien 2004 ja 2007 välisenä aikana, ja koska LF oli siis tietoinen koko vahingostaan viimeistään 15.10.2013, jona päivänä lääkäri tutki LF:n viimeisen kerran.
- 42 Cour de cassation on todennut, että kun cour d'appel de Caen on katsonut näin tutkimatta, oliko LF:n vahinko vakiintunut ja jos ei, oliko hänen sairautensa

etenevä, jolloin sairauden ei voida katsoa vakiintuvan, cour d’appel de Caen ei ole esittänyt ratkaisunsa oikeusperustaa.

- 43 Cour d’appel de Rouen toteaa, että kun siviilikoodeksin 1245-16 §:ää, jolla direktiivin 85/374 10 artikla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, tulkitaan tällä tavalla, ”päivä, jona kantaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta” rinnastetaan tilan vakiintumispäivään. Tilan vakiintumisella tarkoitetaan määritelmällisesti hetkeä, josta alkaen henkilövahinkoa kärsineen tila ei enää etene, joten tilanteissa, joissa henkilöllä on tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta aiheutunut etenevä sairaus, mainituissa säännöksissä säädetty vanhentumisaika ei voi alkaa kulua.
- 44 Näin ollen tulee esiin kysymys siitä, miten direktiivin 85/374 10 artiklassa säädettyä sääntöä on tulkittava, ja kysymys on esitettävä unionin tuomioistuimelle. Cour d’appel de Rouenin kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee tätä seikkaa.

5. Ennakkoratkaisukysymykset:

- 45 Cour d’appel de Rouen esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee seuraavia kysymyksiä:

1°) Onko 25.7.1985 annetun direktiivin 85/374/ETY 13 artiklaa, sellaisena kuin sitä on tulkittu 25.4.2002 annetussa tuomiossa *Maria Victoria Gonzalez Sanchez v. Medicina Asturiana SA.* (C-183/00[, EU:C:2002:255]), jonka mukaan vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta sellaisten sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien järjestelmien perusteella, joilla on jokin muu perusta kuin kyseisen direktiivin mukaisella järjestelmällä, tulkittava siten, että tuotteen puutteellisen turvallisuuden vuoksi vahinkoa kärsinyt voi vaatia vahingonkorvausta valmistajalta yleisen tuottamukseen perustuvaa vastuuta koskevan järjestelmän perusteella, jos hän vetoaa esimerkiksi kyseisen tuotteen pitämiseen markkinoilla, tuotteen riskejä koskevan valmistajan huolellisuusvelvollisuuden laiminlyömiseen tai yleisesti siihen, että kyseinen tuote ei ole turvallinen?

2°) Onko 25.7.1985 annetun direktiivin 85/374/ETY 11 artikla, jonka mukaan vahinkoa kärsineelle kyseisen direktiivin mukaan kuuluvat oikeudet vanhentuvat kymmenen vuoden kuluttua päivästä, jona vahinkoa aiheuttanut tuote laskettiin liikkeelle, ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa määrätyn kanssa, kun siitä seuraa, ettei vahingonkärsijä, jonka vahinko on turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen aiheuttama etenevä sairaus, voi käyttää oikeuttaan saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa?

3°) Voidaanko tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annetun direktiivin 85/374/ETY 10 artiklaa, jonka mukaan kolmen vuoden vanhentumisaika alkaa ”päivänä, jona kantaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto vahingosta”,

tulkita siten, että kyseinen vanhentumisaika voi alkaa vasta päivänä, jona on saatu tieto koko vahingosta – esimerkiksi siten, että vahvistetaan tilan vakiintumispäivä, jolla sen määritelmän mukaan tarkoitetaan hetkeä, josta alkaen henkilövahingon kärsineen henkilön tila ei enää etene, joten kun on kyse etenevästä sairaudesta, vanhentumisaika ei ala kulua – eikä siis päivänä, jona vahinko on ilmennyt siten, että se on varma ja sillä on yhteys turvallisuudeltaan puutteelliseen tuotteeseen, riippumatta siitä, miten vahinko etenee myöhemmin?

TYÖASIAKIRJA